

СИЛАБУС

навчальної дисципліни
Історія орнаменту

Освітньо-професійна програма	<u><i>Образотворче та декоративно-прикладне мистецтво</i></u>
Спеціальність	<u><i>023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація</i></u>
Галузь знань	<u><i>02 Культура і мистецтво</i></u>
Ступінь вищої освіти	<u><i>перший (бакалаврський) рівень</i></u>
Мова навчання	<u><i>українська</i></u>

ПРОФАЙЛ викладача	Контактний тел. Фединчук Ольга Богданівна E-mail: Посилання на електронний ресурс викладання: Консультації: Місце проведення консультації -
АНОТАЦІЯ дисципліни (призначення навчальної дисципліни)	<p>Програма вивчення навчальної дисципліни «Історія орнаменту» складена відповідно до освітньо-професійної програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» для здобувачів вищої освіти, які вступили на основі повної загальної середньої освіти. Вивчення та засвоєння багатой спадщини орнаментального мистецтва попередніх епох збагачує практику сучасного художника. Сприяє вихованню загальнокультурного та фахового рівня, навчає розглядати, оцінювати, характеризувати прийоми побудови орнаментальних структур. Висновки та знання, отримані під час навчання, безпосередньо використовуються в навчально-проектних завданнях та майбутній професійній діяльності здобувача освіти.</p> <p>Предметом вивчення навчальної дисципліни є основні етапи розвитку світового та українського орнаменту, його різновиди, структура та символіка у творах декоративного мистецтва.</p>
МЕТА навчальної дисципліни	<p>Мета - засвоєння теоретичних знань про роль в декоративно-прикладному та образотворчому мистецтві й архітектурі системи символіки та орнаментики, сформованої під впливом етнокультурних, мистецьких, історичних, економічних, географічних чинників; сприяння напрацюванню у здобувачів практичних навичок аналізу творів мистецтва, керуючись критерієм дослідження традиційної символіки та орнаментики.</p>
ЗАВДАННЯ	<p>Завдання навчальної дисципліни – придбання навичок побудови різних видів орнаменту, формування фахового підходу до аналізу світового комплексу орнаментальних пам'яток.</p>

	<p>У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - основні теоретичні положення, що стосуються природи, специфіки, структури орнаменту; - основні етапи історичного розвитку орнаменту; - характерні стильові риси орнаменту різних епох. <p>вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - орієнтуватися у визначенні художніх стилів орнаментального мистецтва; - відтворювати орнаменти різних часів та народів згідно визначених тем програми; - використовувати зразки традиційних орнаментів народів світу при створенні сучасних орнаментів та при виконанні дипломних проектів.
--	--

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни
Форма навчання	денна
Вид дисципліни (обов'язкова чи вибіркова)	вибіркова
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Загальний обсяг у кредитах ЄКТС / годинах	3/90 год
Курс	4
Семестр	7
Кількість змістових модулів із розподілом	4
Обсяг кредитів	3 кредити
Обсяг годин, у тому числі:	90
Аудиторні:	30
Лекційні	16
Семінарські	14
Самостійна робота	60
Індивідуальні завдання	
Форма семестрового контролю	залік

Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни

Пререквізити: «Всесвітня історія», «Історія України», «Актуальні питання історії і культури України», «Історія мистецтва». Студент має володіти загальними знаннями з всесвітньої історії та історії України, культурології, основні епохи та стилі світового та українського мистецтва, які необхідні йому для розуміння причинно-наслідкових зв'язків у мистецтві і тих суспільно-політичних чинників, що стали рушійною силою мистецтва в кожен історичний період.

Постреквізити: результати навчання з дисципліни «Історія орнаменту» та освоєння студентами основ художніх, мистецьких знань, оволодіння навичками відтворювати орнаменти різних часів та народів використовувати зразки традиційних орнаментів при створенні сучасних орнаментів, знання символіки орнаменту дозволяє перейти до вивчення дисциплін «Історія декоративно-прикладного мистецтва», «Композиція і проектування», виконання курсового та дипломного проекту.

Мета й завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Історія орнаменту» є засвоєння теоретичних знань про історичний розвиток та роль в декоративно-прикладному та образотворчому мистецтві й архітектурі системи символіки та орнаментики, сформованої під впливом етнокультурних, мистецьких, історичних, економічних, географічних чинників; сприяння напрацюванню у здобувачів практичних навичок аналізу творів мистецтва, керуючись критерієм дослідження традиційної символіки та орнаментики.

Завдання навчальної дисципліни є засвоєння здобувачами освіти знань з історії розвитку світового та українського орнаменту; набуття навичок побудови різних видів орнаменту, формування фахового підходу до аналізу світового комплексу орнаментальних пам'яток.

Результати навчання за дисципліною

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі вищої освіти повинні оволодіти наступними компетенціями:

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі образотворчого та декоративного мистецтва, або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій, положень і методів декоративного мистецтва, й характеризується певною невизначеністю умов

ЗК 2. Здатність зберігати і примножувати культурно-мистецькі, екологічні, моральні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній

системі знань про природу і суспільство, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 5. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 12. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

СК 2. Здатність володіти основними класичними і сучасними категоріями та концепціями мистецтвознавчої науки.

СК 6. Здатність інтерпретувати смисли та засоби їх втілення у мистецькому творі.

СК 12. Здатність презентувати художні твори та мистецтвознавчі дослідження у вітчизняному та міжнародному контекстах.

Очікувані результати навчання:

ПР 9. Застосовувати знання з історії мистецтв у професійній діяльності, впроваджувати український та зарубіжний мистецький досвід.

ПР 15. Володіти фаховою термінологією, теорією і методикою образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації мистецьких творів.

ПР 16. Розуміти вагому роль українських етномистецьких і професійних традицій у стильових рішеннях творів образотворчого, декоративного та сучасного візуального мистецтва.

ПР 17. Популяризувати надбання національної та всесвітньої культурної спадщини, а також сприяти проявам патріотизму, національного самоусвідомлення та етнокультурної самоідентифікації.

Навчально-методична карта навчальної дисципліни

Тема заняття (кількість годин)	Форма діяльності	Методи навчан. й оцінюванн я	Оцінюв ання аудито рної роботи	Завдання самостійної, домашньої роботи та методи оцінювання	Рекомендова на література й інформаційні ресурси	Оцінювання самостійної, домашньої роботи	Термін виконання самостійної роботи
Змістовий модуль 1. Теорія декору і орнаменту.							
Тема лекції	Лекція, семинар, практич не заняття	МН (вибрати з переліку після таблиці або вказати інші).	ба лі в	Прописати завдання з кожної теми і метод оцінюван. (МО).	Нумерація згідно зі списком рекомендова ної літератури й інформацій них ресурсів.	балів	До проведен ня наступног о аудитор ного заняття.
1. Мета і завдання предмету. Основні терміни та визначення.	лекція –4 год самост. робота –4 год	МН 1 МН 2	4	МО 1	1, 2, 5, 10 8, 13	-	
2. Різновиди та класифікація орнаментів. Походження орнаменту.	лекція –4 год семинар 2 – год самостій на робота –8 год	МН 1 МН 2 МН 3	6	МО 1	1, 2, 5, 10 8, 13	4	
3. Закони побудови орнаментальної композиції.	семинар 2 – год самост. робота –4 год	МН 2 МН 3	4	МО 1 МО 3	2, 4, 6, 10	-	
Змістовий модуль II. Розвиток орнаментальних систем від доісторичних часів до Середньовіччя.							
4. Доісторичні знаки – візерунки та стародавні близькосхідн і орнаменти	лекція –4 год семинар 4 – год самост. робота –4 год	МН 1 МН 2 МН 3	6	МО 1 МО 2 МО 3	2, 5, 8, 10, 13	-	
5. Античний орнамент.	лекція –4 год семинар 4 – год	МН 1 МН 2 МН 3	5	МО 1 МО 2 МО 3	1, 2, 7, 8, 10	2	

	самост. робота –8 год						
6. Середньовічний орнамент.	лекція –2 год семінар 2 – год самост. робота –6 год	МН 1 МН 2 МН 3	5	МО 1 МО 3	1, 2, 4, 6, 11	2	
Змістовий модуль III. Орнамент і декор в історичному контексті.							
7. Орнамент Відродження і бароко.	семінар 2 – год самост. робота –6 год	МН 2 МН 3	4	МО 1 МО 2	2, 4, 6, 10	2	
8. Орнамент кінця XVIII - XIX ст.	лекція –4 год семінар 4 – год самост. робота –4 год	МН 1 МН 2 МН 3	8	МО 1 МО 2 МО 3	2, 4, 6, 7, 9	2	
Змістовий модуль IV. Декор і орнамент в українському мистецтві.							
9. Символіка та семантика українського орнаменту.	лекція –6 год семінар 4 – год самост. робота –6 год	МН 1 МН 2 МН 3	4	МО 1 МО 2 МО 3	8, 9, 10, 12	-	
10. Особливості регіональних стилів та мотивів в українському у орнаменті.	лекція –6 год семінар 4 – год самост. робота –6 год		5			3	
11. Сучасні інтерпретації та застосування українського орнаменту.	лекція –6 год семінар 4 – год самост. робота –6 год		4			-	
Семестровий контроль			30				

Методи навчання (МН):

МН 1 — проблемна лекція.
МН 2 — інтерактивні методи.
МН 3 — практичні завдання.
Методи оцінювання (МО):
МО 1 - усне або письмове опитування.
МО 2 - захист практичних робіт.
МО 3 - тестування.

Технічне і програмне забезпечення / обладнання

Персональний комп'ютер, ноутбук, мобільний пристрій (смартфон) із підключенням до Інтернет.

Програмне забезпечення для роботи з освітнім контентом дисципліни та виконання передбачених видів освітньої діяльності - Google Workspace for Education.

Політика дисципліни

Студенти і викладач несуть спільну відповідальність за створення безпечного і сприятливого навчального середовища.

Відвідування занять. Очікується, що студенти відвідають усі лекції і семінарські заняття курсу, як очні, так і онлайн (в разі дистанційного навчання). Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт, передбачених курсом.

Академічна добросовісність. Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують приклади можливої академічної недобросовісності. Виявлення ознак академічної недобросовісності в письмовій роботі студента є підставою для її не зарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.

Студент має право звертатися до викладача за додатковим поясненням матеріалу курсу (модуля) чи змісту практичних завдань протягом робочого часу усно, по електронній пошті, через платформу Google Workspace for Education.

Студенти повинні оволодіти навичками використання платформи Google Workspace for Education, оскільки матеріали курсу (модуля) і практичні завдання будуть розміщені в цій системі.

Критерії оцінювання результатів навчання

Сума балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ECTS	Значення оцінки ECTS	Критерії оцінювання	Рівень компетен-тності	Оцінка за національною шкалою	
					Підсум. контр.	Дифер. залік
90 - 100	A	Відмінно	<p>У студента глибокі, міцні, знання навчального матеріалу, які він ефективно використовує для виконання всіх передбачених навчальною програмою завдань.</p> <p>Теоретична відповідь студента повна, правильна, логічна, містить аналіз, систематизацію, узагальнення.</p> <p>Студент вміє самостійно знаходити джерела інформації і користуватись ними, оцінювати отриману інформацію.</p> <p>Встановлює причинно-наслідкові та міжпредметні зв'язки, робить аргументовані висновки.</p> <p>Студент самостійно, правильно, в повному обсязі виконує практичні завдання як з використанням типового алгоритму, так і за самостійно складеним планом. Під час виконання практичних завдань допускає неточності, які самостійно виявляє та виправляє.</p> <p>Самостійна робота виконана на високому методичному рівні та містить елементи новаторства.</p>	Високий (творчий)	відмінно	відмінно
80-89	B	Дуже добре	<p>Студент свідомо користується певним об'ємом фахової термінології.</p> <p>Даючи визначення основних понять, аналізує, порівнює інформацію і робить висновки.</p> <p>Відповідь студента в цілому правильна, логічна та достатньо обґрунтована. В межах програми студент має достатньо міцні знання про мистецтво, художників, стилі, епохи. Відчуває та вміє пояснити зв'язки між</p>	Достатній (конструктивно-варіативний)	добре	добре

			аналогічними явищами у творах різних видів мистецтва.			
70-79	C	Добре	Студент із незначною допомогою викладача зіставляє, узагальнює і систематизує інформацію. Студент, уміє комплексно вирішувати поставлене завдання, послідовно розкривати основний зміст матеріалу, використовувати фахові терміни. Під час усних відповідей та виконання практичних завдань допускає не суттєві помилки, які може самостійно виправити.			
60-69	D	Задовільно	Студент дає неповну відповідь на теоретичні питання, навчальні завдання виконує не в повному обсязі з частковою допомогою викладача. Під час усних відповідей й виконання практичних та творчих завдань допускає помилки, які самостійно виправити не може.	Середній (репродуктивний)	задовільно	задовільно
50-59	E	Достатньо	Студент в основному опанував теоретичні знання навчальної дисципліни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, аналізує та інтерпретує твори мистецтва на достатньому рівні.			
35-49	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	При спрямованій допомозі викладача студент формулює найбільш зрозумілі визначення основних понять. Недостатньо володіє термінологією, не вміє систематизувати та узагальнювати матеріал. Самостійна робота виконана фрагментарно, в неповному обсязі.	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно	незадовільно

1-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту	Студент володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання, відтворення окремих фрагментів навчального матеріалу. Студент, без допомоги викладача не може зробити аналіз художнього твору, не знає відомих художників. Під час усної відповіді допускає суттєві помилки, які не може виправити самостійно. Самостійна робота не виконана.			
-------------	----------	--	--	--	--	--

Розподіл балів, які отримують здобувачі освіти

Поточне оцінювання та самостійна робота												Сума	
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2			Змістовий модуль 3		Змістовий модуль 4			Самостійна робота		Залік
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11			
4	6	4	6	5	5	4	8	4	5	4	15	30	100

Рекомендована література

Основні джерела

1. Історія декоративного мистецтва України: У 5 т. / Голов. ред. Г. А. Скрипник; науковий редактор Т. В. Кара-Васильєва; НАН України, ІМФЕ ім. М.Т. Рильського). Київ, 2007–2016.
2. Кара-Васильєва Т.В. Декоративне мистецтво України ХХ століття: У пошуках «великого стилю» / Т. Кара-Васильєва, З. Чегусова. Київ: Либідь, 2005, 280 с.
3. Кононенко О. Українська міфологія. Символіка. Київ, 2017. 217 с.
4. Лексикон української орнаментики / Т. Романець, О. Клименко. Народна творчість та етнографія. 2007. №. 3-4. С. 89-91.
5. Селівачов М.Р. Лексикон української орнаментики. Київ: Фенікс, 2013. 416 с.
6. Степовик Д.В. Історія української ікони Х–ХХ століть. Книга-альбом. Київ: Либідь, 2004. 440 с.

Допоміжні джерела

1. Українське народне декоративне мистецтво: Навч. посіб. Рекомендовано МОН / Захарчук-Чугай Р.В., Антонович Є.А. — К., 2012. — 342 с.
2. Никорак О. І. Українська народна тканина XIX-XX ст.: типологія, локалізація, художні особливості / Олена Іванівна Никорак. – Львів, 2004. – 583 с.
3. Ніколаєва Т. Український костюм. Надія на ренесанс / Тетяна Ніколаєва. – К. : Дніпро, 2005. – 317 с.
4. . <http://library.nakkkim.edu.ua/> електронний каталог бібліотеки Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв
5. <https://nibu.kyiv.ua/> сайт Національної історичної бібліотеки України
6. <http://www.nbu.gov.ua/> сайт Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського
7. <http://elib.nplu.org/> електронна бібліотека «Культура України»